

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023 :72)

Er beteckning: LI2023/03629

Sammanfattning

Utredningen lyfter viktiga frågor och Länsstyrelsen står bakom syftet att förenkla och förtydliga hur vattenfrågor kan hanteras kopplat till plan- och bygglagen (2010:900), miljöbalken samt lagen (2004:900) om allmänna vattentjänster.

Länsstyrelsen anser, när det gäller den föreslagna nya bestämmelsen i 4 kap. 12 a § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) avseende gränsöverskridande föroreningar, att det vore bättre med en tydlig vägledning för att därigenom undvika olika bedömningar över landet. Bestämmelsen riskerar att leda till att lokala punktkällor av gränsöverskridande ämnen inte åtgärdas.

Länsstyrelsen avstyrker förslagen till ändring av de regler som gäller för återinträde av strandskydd (7 kap. 18 § g miljöbalken och 10 a § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken). Länsstyrelsen har förståelse för de skäl för förändringar som lyfts fram i betänkandet, men anser att konsekvenserna av förslaget inte har utretts i tillräcklig omfattning.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att det är nödvändigt att tillskjuta ytterligare resurser till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen lämnar inte synpunkter på övriga delar i betänkandet.

Länsstyrelsens synpunkter och överväganden

Avsnitt 10.8.6 Undantag när överskridandet av miljökvalitetsnormerna beror på en föroreningskälla utanför Sveriges gränser

I avsnittet föreslås det, avseende ytvattenförekomster, ett undantag från försämringsförbudet i 5 kapitlet miljöbalken.

Undantaget avser situationen att en överträdelse av en gränsvärdesnorm beror på en föroreningskälla utanför Sveriges gränser och effektiva åtgärder inte kan vidtas för att uppnå den status som vattnet ska ha enligt normerna.

Vissa föroreningar, som exempelvis kvicksilver, är som betänkandet anger gränsöverskridande. Länsstyrelsen förstår utredningens syfte med förslaget om undantag, men menar att det inte är ett undantag som krävs i det här fallet utan snarare en utökad vägledning kring hur praxis ska förstås. Detta utifrån att det är mätbara försämringar i vattenförekomsten som avses, inte varje ökad belastning från ett planområde. Ett undantag, så som föreslås, kan riskera att lokala påverkanskällor byggs in och att försämring tillåts som skulle kunna undvikas. Det kan i förlängningen bli kostsamt för miljön och verksamhetsutövare och kommuner samt leda till utdragna planprocesser och övriga processer.

Övriga förslag i avsnittet ger kommunerna flera möjligheter att hantera dagvatten i planläggning samt möjlighet att besluta om lokala åtgärdsprogram och åtgärder utanför planområdet. Alla dessa möjligheter kan användas för att, som redovisas i betänkandet, exempelvis hantera ökad belastning av kvicksilver vid exploatering av naturmark. Detta utan att behöva ta till ett undantag som riskerar att leda till negativ påverkan på möjligheten att nå god status.

Utredningen konstaterar också att "samtidigt bör påpekas att ett genomförande av undantaget inte får medföra att en verksamhetsutövare eller kommun inte genomför åtgärder för att minska utsläppen av kvicksilver eller andra gränsöverskridande föroreningar vid exploatering." Länsstyrelsen anser att så som författningsförslaget i 4 kap. 12 a § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) är utformat så finns det inte något som tvingar verksamhetsutövare eller kommuner att utföra dessa åtgärder ifall det finns ett undantag.

En uppenbar risk med att införa en förordningsändring enligt förslaget gäller framtida förhållanden och påverkanskällor. Det finns en risk för att PFAS i närtid (och andra ämnen framöver) kan läggas till som en sådan förorening som beror på en föroreningskälla utanför Sveriges gränser. Då man inte kommit så långt med åtgärder

som hanterar PFAS, varken nationellt eller internationellt, ser Länsstyrelsen en risk med att bygga in ett undantag från försämringsförbudet som kan innebära att lokala PFAS-källor inte hanteras i tillräcklig omfattning och att det därmed kan bli mycket svårt att uppnå ställda kvalitetskrav.

Avsnitt 10.5 Förenklade strandskyddsregler för att underlätta planändringar

Länsstyrelsen har förståelse för de redovisade skälen till författningsändringarna rörande strandskyddet, men anser att förslagen behöver ses över ytterligare. Det är enligt Länsstyrelsens mening inte tydligt att utredningen haft i uppdrag att lämna förslag på detta område. Det är mer lämpligt att frågan och konsekvenserna av eventuella förslag hanteras i en separat utredning.

Avsnitt 12.5.2 Länsstyrelserna

Länsstyrelsen delar den bedömning som görs i betänkandets konsekvensavsnitt att "även om vi på längre sikt ser besparingsmöjligheter, finns det ett initialt behov av stöd till länsstyrelserna för att kunna bidra till ett effektivt genomförande av de förslag vi lämnar". Länsstyrelsen har däremot inte underlag för att ta ställning till om betänkandets bedömning "att länsstyrelserna, som en följd av förslagen, tillfälligt bör tillskjutas medel motsvarande en årsarbetskraft per länsstyrelse under två år" är korrekt.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget peka på att det är viktigt med informationsinsatser och vägledning. För att uppnå den effekt som önskas är det därför viktigt att material till informationsinsatser och vägledning finns tillgängliga när föreslagna författningsförändringar träder i kraft.

Övrigt

Länsstyrelsen har ett ansträngt resursläge och har därför valt att inte närmare analysera utredningens alla förslag. Länsstyrelsen har därmed inte analyserat om de föreslagna förändringarna i tillräcklig grad uppnår syftet att förenkla och förbättra hur vattenfrågorna hanteras samt om övriga effekter och konsekvenser som förslagen kan få är lämpliga.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 40 00 eller via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 2064-2024 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

I handläggningen har samråd skett med Camilla Andersson (strandskydd), Johanna Bird (vattenförsörjning) och Irene Karlsson Elfgren (vattenförvaltning).

Beslutet har fattats av landshövding Beatrice Ask med plan- och infrastrukturhandläggare Rune van den Brink som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefen för samhällsbyggnadsavdelningen Anna-Karin Lindblad Wieslander, chefsjurist Christian Finnerman samt länsarkitekt Christina Gustavsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Region Sörmland
li.spn@regeringskansliet.se